

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.743/2016/5.

A tanács tagjai: . Tallián Blanka a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna
előadó bíró
Dr. Hajdu Edit bíró

A felperes:

A felperes képviselője:
Dr. Kriveczky György ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:
Dr. Nyemcsók Attila jogtanácsos

A per tárgya: nem vagyoni kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Szegedi Törvényszék 2.Mf.20.746/2016/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.301/2015/7.

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Törvényszék 2.Mf.20.746/2016/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 2.000.000 (kettőmillió) forint fellebbezési eljárási illeték az államot terheli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes létesítésvezető munkakörben állt az alperes jogelődje alkalmazásában. Munkaviszonyát 2013. november 29-én azonnali hatállyal szüntették meg.
- [2] A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. november 26-án kelt 8.M.737/2013/24. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes jogelődje a felperes munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg. A Szegedi Törvényszék 2015. február 25-én kelt 2.Mf.20.040/2015/3. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.
- [3] A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2015. november 4-én kelt részítéletével az alperest a jogellenesség jogkövetkezményeként 5.443.463 forint kártérítés [Mt. 82. § (2) bekezdés], végkielégítés [Mt. 82. § (3) bekezdés], és perköltség fizetésére kötelezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes 2015. október 21-én előterjesztett 8.M.301/2015/3. számú keresetfelemelésében az alperest a munkaviszony jogellenes megszüntetésével összefüggésben 20.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 177. §-ának (2) bekezdésére hivatkozással. Igényét szakmai hitelrontásra, emberi méltóság, becsület, jóhírnév sérelmére, és hátrányos megkülönböztetésre alapította.
- [5] Az alperes ellenkérelme a nem vagyoni kártérítésre irányuló kereset elutasítására, és a felperes perköltségben való marasztalására irányult. Hivatkozása szerint a jogellenes munkaviszony megszüntetésének ténye önmagában nem alapozza meg a nem vagyoni kártérítést (EBH2002.786.), így a felperesnek bizonyítania kell a nem vagyoni kára felmondással való összefüggését.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.301/2015/7. számú ítéletével a felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresetét elutasította és perköltség fizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a felperest munkavállalói költségkedvezmény illeti meg, így az eljárási illetéket az állam viseli.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a 2012. évi LXXXVI. törvény (Mth.) 10. §-ára, amely szerint a kártérítési felelősségre a károkozó magatartás (esemény), ha ennek időpontja nem állapítható meg, a kár bekövetkezésének időpontjában hatályos rendelkezések az

irányadók.

- [8] Utalt a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 355. §-ának (1) és (4) bekezdésében foglaltakra. Kifejtette, hogy a jelen eljárásban kizárólag a 2015. október 19-én kelt keresetmódosítás szerinti nem vagyoni kártérítés iránti igényt kellett elbírálni.
- [9] A munkáltató jogellenes magatartása (azonnali hatályú felmondás) önmagában nem elégséges indoka a munkavállaló nem vagyoni kártérítés iránti igényének. Ezen kártérítés a személyiségi jogok megsértése esetén jár, a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy a bíróság által jogellenesnek minősített azonnali hatályú felmondással összefüggésben valósult-e meg bármilyen, a nem vagyoni kártérítést megalapozó személyiségi jogsértés.
- [10] A felperes által hivatkozott B. belváros revitalizációja kapcsán írt 6. számú felmondási indok nem állította, és nem is sugallta azt, hogy a felperes körülbelül 1.000.000 forint értékű, 800 méter kábelt eltulajdonított volna. Ezzel szemben azt állította, hogy a D. Kft. kérésére hozzájárult 800 méter kábel ingyenes biztosításához anélkül, hogy meggyőződött volna annak indokoltságáról. Azt, hogy a 800 méter kábel beépítésre került, az eljárás során sem az alperes, sem a vizsgálat okiratai nem cáfolták, ezzel ellenkezőt nem állítottak.
- [11] A felperesnek a T. programban való részvétele esélyt teremtett a későbbi felső vezetői pozíció betöltésére, azonban nem volt olyan alperesi szabályzat, tájékoztató, vagy a felek közötti megállapodás, amely mindenképpen, további körülményektől függetlenül biztosította volna ezen lehetőséget.
- [12] A tanúk egybehangzóan vallották, hogy a felperes kedélyállapota, hangulata megváltozott azt követően, hogy a munkaviszony megszűnt. A bíróság álláspontja szerint ez a jogviszony megszüntetés természetes velejárója, jelen perben azonban azt kellett megítélni, hogy a munkaviszony megszüntetésével együtt járó érdeksérlemen felül bekövetkezett-e olyan életminőség változás, amely jelentős és okozati összefüggésbe hozható a jogellenes jogviszony megszüntetéssel.
- [13] A perben nem állt rendelkezésre olyan adat, amely szerint a felperest az egészségügyi állapota, mentális zavara, depressziója, vagy bármely más betegsége meggátolta volna azon tevékenységek folytatásában, melyet a tanúk személyiségének változásaként hoztak fel.
- [14] Az egészségi állapottal összefüggésben az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a felperes pszichológiai, pszichiátriai állapotával összefüggésben orvosi okiratot nem csatolt, a bíróság kérdésére pedig azt adta elő, hogy ilyen vizsgálaton nem vett részt.
- [15] A felperes csatolta a 2015. augusztus 17. és 21. napján kelt orvosi iratokat, amelyek szerint fejfájásával összefüggésben kereste fel a Sz.E.S.B.O.-t, illetve a V.N.K. Kft-t. Mindkét orvosi okirat szerint a szakorvosi rendelés felkeresését megelőző 4-5 nappal

kezdődött a felperes fejfájása, amelyből az a következtetés vonható le, hogy a felperes a munkaviszony megszűnését követően csaknem két évig panaszmentes volt. A fejfájás, illetve a munkaviszony megszűnése közötti okozati összefüggést a felperes nem tárta fel, erre vonatkozóan bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, szakértő kirendelését nem kérte, ennél fogva a nem vagyoni kártérítés iránti igénye nem volt helytálló.

- [16] Az egészség sérelméhez kapcsolódhat a családhoz, házassághoz, a művelődéshez, a szabadsághoz való jog sérelme, ehhez azonban egyértelműen bizonyítani kellett volna, hogy a felperesnél bármilyen fokú egészségkárosodás keletkezett volna a munkaviszony jogellenes megszüntetése miatt. Mivel ezt igazolni nem tudta, és további bizonyítást felhívás ellenére nem ajánlott fel, a kereseti kérelmét el kellett utasítani.
- [17] A felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Törvényszék 2.Mf.20.746/2016/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest másodfokú eljárás költség fizetésére, míg a fellebbezési eljárás illetékét az állam viseli.
- [18] A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette azzal, hogy a felperes 2014. december 1-jétől a Cs. Megyei Kormányhivatalnál teljes munkaidős, határozatlan időre kinevezett munkavállaló üzemeltetési referens beosztásban havi 434.800 forint összegű munkabérral. Egyebekben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást helyesnek találta, és megítélése szerint a bíróság helytálló jogi következtetést vont le abból [Pp. 253. § (2) bekezdés].
- [19] Az elsőfokú bíróság a felperes nem vagyoni kárigényét az Mt. 177. §-a alapján a Ptk. 355. §-a helytálló alkalmazásával bírálta el.
- [20] A kialakult bírói gyakorlat szerint a munkáltató bizonyított jogellenes magatartása önmagában nem elégséges indoka a munkavállaló nem vagyoni kártérítés iránti igényének. Bizonyítania kell a kárnak a munkáltató magatartásával való összefüggését, meggyőző és hitelt érdemlő bizonyítékokat kell megjelölnie (MD.II.492.).
- [21] Helyesen indult ki az elsőfokú bíróság abból, hogy a személyiségi jog megsértése is alapja lehet a nem vagyoni kártérítésnek (BH2008.26.). Ennek elvi alapját az Alkotmánybíróság 64/1991. (XII.17.) AB határozata teremtette meg, amelynek indokolása szerint a személyhez fűződő jog az ember életminőségének olyan általános kifejeződése, aminek védelme nem csupán az egészségkárosodás esetére korlátozódik, hanem azt bármilyen más sérelem, korlátozás megalapozza. A személyhez fűződő jogok megsértése ezért kártérítési felelősség alapja lehet. E jogok megsértése önmagában azonban csak a jogellenes magatartás megállapítására ad alapot. A sérelmet szenvedett fél nem vagyoni kártérítést csak akkor követelhet, ha bizonyítja olyan hátrány bekövetkezését, amely indokolja a nem vagyoni kárpótlás megállapítását (BH2002.24.).
- [22] Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy adott esetben a felperesnek a perben azt kellett bizonyítania, hogy a jogellenesnek

minősített azonnali hatályú felmondással összefüggésben valósult meg a nem vagyoni kártérítést megalapozó személyiségi jogsértés (786.EH.).

- [23] A személyiségi jogsértés súlyossága kérdésében a személyhez fűződő jog megsértésével okozott hátrányokként a károkozás következtében előállt változások együttesen mérlegelendők, melynek eredményeként dönthető el, hogy jogsértés okozott-e olyan változást az eredeti állapoton, amely kártérítéssel álllítható helyre, és a hátrányok elviseléséért milyen összegű vagyoni kompenzáció fizetési kötelezettség keletkezett (EBH2003.969.).
- [24] A felperes az egészséghez való jogának megsértése kapcsán csatolt orvosi igazolásokkal mindössze azt tudta igazolni, hogy a munkaviszonya jogellenes megszüntetését követően több mint másfél év elteltével négy-öt napos fejfájása volt, amely azonban korábban nem fordult elő. Egyéb megbetegedésre, pszichés problémára nem utalt, ilyet nem igazolt.
- [25] A felperes által hivatkozott, a felső vezetői karrierje megszakadása tárgyában helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság, hogy létesítésvezetőként nem minősült felsővezetőnek. A T. programban való részvétele csak egy esélyt teremtett, de ebből automatikusan nem következett későbbi felsővezető pozíció elnyerése.
- [26] A felperes által hivatkozott azon körülmény, hogy a munkaviszonya megszüntetésének a ténye az alperes internetes hálózatán megjelent, önmagában személyiségi jogsértés megvalósításának megállapítására nem alkalmas. Az alperes által csatolt, az adott időszakra vonatkozó internetes hálózat híroldala még a tény közlését sem igazolja. Azon felperes által hivatkozott körülményből pedig, amely szerint „többen megkeresték, hogy mi történt a valóságban” az következett, hogy a felperes maga dönthetett arról, kinek milyen információt nyújt e tárgyban.
- [27] A felperes a jogviszony megszüntetését követő egy év múlva a Cs. Megyei Kormányhivatalnál új, teljes munkaidős, határozatlan időre szóló jogviszonyt létesített üzemeltetési referens munkakörben. Ebből következően nem vált tartósan munkanélkülivé, azon körülmény pedig, hogy a munkabérének összege körülbelül havi bruttó 130.000 forinttal kevesebb, nem vagyoni kártérítés alapját nem képezheti.
- [28] A felperes 20 éves munkaviszonya került jogellenesen megszüntetésre, melynek eredményeként két kiskorú gyermekével vált egy évig munkanélkülivé, majd nem a szakmájában tudott elhelyezkedni. Az azonban csak a felperes szubjektív érzeteként volt minősíthető, hogy „tolvajként küldték el”. A házastársa tanúvallomásából is az következett, hogy a felperes reakciója (türelmetlenség, letargikusság, visszahúzódás) eredője azon szubjektív érzete volt, mely szerint „kvázi lopással gyanúsította meg a munkáltató”, és ezért húzódik el a munkaviszony jogellenes megszüntetése következményének a feldolgozása (jegyzőkönyv, 4. oldal 6. bekezdés).

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [29] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását”, és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérte a keresetnek történő helyt adás, és az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.
- [30] A felülvizsgálati hivatkozás jogszabálysértésként a Pp. 206. §-ának (1) bekezdését, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdését és a 355. § (4) bekezdését jelölte meg.
- [31] Az alapügyben született első- és másodfokú ítéletekből megállapítható, hogy a jogellenes felmondás és a felperes jelenlegi körülményei között ok- okozati összefüggés áll fenn, ennek következtében bizonyítottan egészségromlást szenvedett, élete tartósan, súlyosan elnehezült. Életpályája kettétört, soha nem lehet azon ember, aki a törvénysértések előtt volt, és ez soha nem is fog megváltozni.
- [32] A meghallgatott tanúk aggálytalanul bizonyítani tudták, hogy a felperesnek a társadalmi életben való részvételét, valamint egyébként az életét tartósan és súlyosan megnehezítette az alperes jogellenes eljárása. Ez pedig nem csupán szubjektív érzés, hiszen konkrét orvosi tünetei is vannak mind a mai napig.
- [33] A T. programban való részvétel alapján a felperes már esélyes volt felsővezető pozíció betöltésére a közeljövőben, amit a jogviszony megszüntetéssel semmissé tettek. A program a felperes számára külföldön való munkavégzést is lehetővé tett volna az E. cégcsoporton belül. A T. programba három fő kijelölése történt meg (köztük a felperesé) egy többlépcsős alkalmassági kiválasztási folyamatban. A programban való részvételre a cég akkori vezérigazgatója személyes megbeszélés keretében kérte fel a felperest.
- [34] Az összes, szakmailag érintett cég tudja, hogy a felperes munkaviszonya hogyan szűnt meg. Többen megkeresték, hogy mi történt a valóságban. A felmondás nyomán a karrierje kettétört, esélye sincs olyan újrakezdéshez, amellyel oda jutna el, ahova közel negyedszázados erőfeszítései után eljuthatott volna, ha az alperes nem szünteti meg a jogviszonyát jogellenesen.
- [35] A felperes a jogellenes azonnali hatályú felmondás következtében a törvény szerint járó juttatások körébe is hátrányosabb helyzetbe került, mintha felmondással vagy közös megegyezéssel szüntették volna meg a jogviszonyt.
- [36] Az Mt. tételes szabályai a nem vagyoni kártérítéssel nem foglalkoznak, 2014. március 14-éig azonban a háttérjogszabályként felhívott Ptk. XXXI. fejezete már a nem vagyoni károkról is rendelkezik. Egyrészt kimondja a megtérítési kötelezettséget [Ptk. 355. § (1) bekezdés], másrészt azt, hogy kártérítés címen a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá a kárpótlást vagy költséget kell megfizetni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez

szükséges. A károkozás tényét a nem vagyoni kár körében is bizonyítani kell a felperesnek.

- [37] Jogszabályváltozást követően a sérelemdíj már a személyiségi jogok megsértésének olyan következménye, amelyet önmagában a jogsértés ténye megalapoz. Ennek értelmében elegendő bizonyítani a személyiségi jog megsértését, és nincs szükség a kár mértékének, vagy egyáltalán fennállásának bizonyítására, a sérelemdíj ugyanis önmagában a jogsértés jogkövetkezménye. Annak súlyossága és tényleges hatása a sérelemdíj mértékének megállapítása során értékelendő [új Ptk. 2:52. § (3) bekezdés].
- [38] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.
- [39] Hivatkozása szerint a felperes a per során korábban előadott nyilatkozatait ismételte meg azzal, hogy a személyes, szociális, egzisztenciális helyzetében bekövetkezett, illetve vélelmezett változások megalapozzák a követelését.
- [40] A felülvizsgálati kérelemnek az az állítása, hogy a felperes a jogellenes felmondás következtében a törvény szerint járó juttatásoknál jóval hátrányosabb helyzetbe került, mintha a felmondással vagy közös megegyezéssel szűnt volna meg a munkaviszonya, a nem vagyoni kár körében nem bírálható el.
- [41] A felperes nem vagyoni kára tekintetében életminőségének romlására, testi-, pszichés panaszaira, karrierjének kettétörésére hivatkozott. Ez az előadása nem alkalmas az ítélet felülvizsgálatára, nem tartalmaz olyan érvelést, amely alátámasztaná az első- és a másodfokú ítéletben foglaltak jogszabályba ütközését.
- [42] Az új Ptk. 2:52. §-a által bevezetett, a nem vagyoni kártérítést felváltó sérelemdíj jogintézményére a perben nem lehet hivatkozni, mivel a károkozás időpontjában az még nem volt hatályos.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [43] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [44] A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős határozatot a Pp. 272. § (2) bekezdése értékelt felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. Erre tekintettel csak a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megsértett jogszabályhelyet, és a hivatkozott tartalmilag körülírt jogszabálysértést is tartalmazó jogi érvelést vehette figyelembe [1/2016. (II.15.9 PK vélemény)].
- [45] Az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a bizonyítékok egybevetése alapján összességükben értékelték, és mérlegelésükről a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően indokolási kötelezettségüknek eleget téve számot adtak. Megemlítették azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vettek, utaltak azokra az okokra, amelyek miatt valamely tény nem

találták bizonyítottnak. Mérlegelésük megfelelt a logika szabályainak, és nem minősültek iratellenesnek vagy kirívóan okszerűtlennek. A bizonyítékok felülmérlegelésére a jelen eljárásban nem volt mód (BH2012.173., Mfv.I.10.300/2016/8.).

- [46] A másodfokú bíróság helyesen hivatkozott a következetes ítélkezési gyakorlatot tükröző EBH2013.969. számú elvi határozatban foglaltakra. Eszerint a személyiségi jogsértés - jogkövetkezményt is kiváltó - súlyossága kérdésében a személyhez fűződő jog megsértésével okozott hátrányokként a károkozás következtében előállt változások együttesen mérlegelendők, melynek eredményeként dönthető el az, hogy a jogsértés okozott-e olyan változást az eredeti állapotban, amely kártérítéssel állítható helyre, és a hátrányok elviseléséért milyen összegű vagyoni kompenzáció fizetési kötelezettség keletkezett.
- [47] A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a bíróságok helyes következtetést vontak le arról, hogy a felperest nyilvánvalóan hátrányosan érintette a jogviszonyának megszüntetése, de mentális zavar, depresszió nem igazolt, erre vonatkozó orvosi dokumentáció nem állt rendelkezésre. A felperes saját előadása szerint sem keresett fel pszichológust vagy pszichiátert a mentális problémája miatt. Azt, hogy a jogviszony megszüntetését követő másfél évvel később néhány napig tartó fejfájás miatt vizsgálták, nem alkalmas annak alátámasztására, hogy az azonnali hatályú felmondásnak lenne ez a pszichés következménye.
- [48] A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a T. programban való részvétel nem jelentette automatikusan, hogy a felperes magasabb vezetői pozíciót fog betölteni, vagy külföldi munkavégzésre küldik. Ez lehetőséget teremtett, azonban az eljárás során ezzel összefüggően konkrét érdeksérelem nem volt bizonyítva (Pp. 164. §).
- [49] A felperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra, hogy a szakmailag érintett cégek tudomást szereztek a jogviszonya megszüntetéséről, és ennek indokairól. Ehhez kapcsolódóan azonban nem bizonyította sem azt, hogy az milyen formában történt, sem azt, hogy ezen körülmény akadályozta volna új jogviszony létesítésében különös figyelemmel arra, hogy a bíróságok megállapították a jogviszony jogellenes megszüntetésének tényét.
- [50] A felperes állította, hogy anyagilag is hátrányos helyzetbe került, mivel a jogviszony felmondással vagy közös megegyezéssel történő megszüntetése esetén nagyobb juttatásban részesült volna. Ezen állítását nem indokolta, konkrét jogszabálysértést ezzel összefüggésben nem jelölt meg, ezért a Kúriának a felperes ebben a körben tett előadásával nem volt módja foglalkozni.
- [51] Alaptalanul hivatkozott a felperes az új Ptk. 2:53. § (3) bekezdésére, illetve a sérelemdíjra vonatkozó szabályokra, mivel azok utóbb léptek hatályba, így jelen jogvita eldöntése során nem voltak alkalmazhatóak.
- [52] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [53] A felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.
- [54] A felperes munkavállalói költségkedvezményére figyelemmel a felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján.
- [55] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. július 12.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Nné

tisztviselő